

Reewild en reewildschade

Wanneer er van een vegetatie (van kruiden tot bomen) gegeten wordt en wanneer er geveegd wordt tegen diverse soorten boompjes kan er schade ontstaan. Schade is een vrij ongreepbaar begrip omdat het erg afhankelijk is van de beoordelaar. Zo zal in de landbouw weinig gesproken worden van reewildschade, omdat in de meeste gevallen geen grote hoeveelheden van één bepaald gewas gegeten worden en het bovendien maar enkele dieren betreft die op één bepaald veld, dat toevallig in hun leefgebied ligt of daaraan grenst, laveien. Bij herten, die in roedels leven en veel meer voedsel gebruiken, is dit heel anders, evenals in het geval van wilde zwijnen!

In boomgaarden en in de tuinbouw liggen de zaken veel gevoeliger. Wanneer reeën de smaak te pakken krijgen van knoppen van bepaalde fruitbomen of een aardbeienakker of rozenkwekerij als voedselproducent kiezen, dan kunnen er problemen ontstaan. Vooral in boomkwekerijen en in bepaalde bosgebieden, waar jonge boompjes, dankzij vretterij geen kans krijgen uit te groeien of waar de natuurlijke verjonging niet voldoende kan plaats vinden, hebben wij met ernstige schade te maken. Schade niet alleen in economisch opzicht, maar ook gezien in het licht van het behouden van bepaalde bostypes. Bovendien kan een dergelijke schade vermindering van voedselaanbod en dekking voor het reewild zelf met zich meebrengen!

Zo lezen wij in de dagbladen en tijdschriften ieder jaar weer over schade door reewild aangericht en vooral ook wat men dan vindt van bepaalde maatregelen die in 'd'n geval genomen moeten worden. Maatregelen die soms wel héél erg verschillend zijn en waarbij men soms de meest belachelijke ideeën aandraagt. Enige tijd geleden lasen wij over de problemen betreffende reewildschade in Flevoland en de voorgestelde maatregelen met de meest waanzinnige reacties en alternatieven. Onwetendheid en emotionele gevoelens liggen hieraan ten grondslag.

● Vraatschade

Eind april jl. werd in Wageningen een internationaal congres gewijd aan hoefdieren in boscosystemen, waar ook de reewildschade aan bod kwam. Eén van de voordrachten ging over een reewildpopulatie in een bosgebied van 149 ha in Engeland. De vretschade aan daar geplant naalddhout liep tussen de 8 en 15 jaar na het planten terug, terwijl de reewildpopulatie tussen de 4 en 13 jaar na het planten sterk groeide nl. van 46 tot 176 per 100 ha! Duidelijk is dat de aanplant na enkele jaren goede dekking gaf aan het reewild, vandaar de hogere dichtheden. Helaas weet je verder niets van de situatie ter plekke want rond dit bosje moet een geweldig goed voedselgebied hebben gelegen om een dergelijke stand te kunnen herbergen. Vooral een lange grens tussen bos en veld is hierbij bijzonder belangrijk! Na 13 jaar na het planten ging de populatie in grootte iets achteruit, maar altijd waren er nog dichtheden van ongeveer 34 per 100 ha! De teruggang werd veroorzaakt door een achteruitgang in de aanwas en een lichte verhoging van de sterfte onder volwassen reeën. Een goede regulatie van het reewild had een hoop schade aan de bosvegetatie en ook de verminderde conditie, waarin het reewild uiteindelijk verkeerde, kunnen voorkomen.

Een ander voorbeeld van gevolgen van reewildschade was de beschrijving van de invloed op de natuurlijke bosverjonging. Bij grote dichtheden werden de jonge boompjes grotendeels of zelfs totaal weggegeten, terwijl andere boompjes abnormale vormen kregen vanwege de aanhoudende vretterij. Vooral in kaalkapterreinen bleek deze schade het grootst te zijn, waarbij loofhout het het zwaarst te verduren had. Dit kennen wij ook voor ons land en wij weten dat een op elkaar afgestemd bos- en reewildbeheer een hoop narigheid voorkomt. In 'Capreolus' (het tijdschrift van de Ver. Het Reewild) van maart jl. schrijven Peltzer en Berger onder meer dat jager en bosbouwer (beter) zouden moeten samenwerken, hetgeen ik volkomen kan ondersteunen (trouwens het hele artikel is de moeite waard om te lezen!)

● Voedselkwaliteit

Een verhaal van heel andere aard was dat de kwaliteit van het voedsel vooral voor reewild erg belangrijk is. Want in bosgebieden werden boompjes die op van te voren bewerkte en bemeste grond waren geplant, veel ernstiger beschadigd dan zaailingen. Ook dit is niets nieuws maar tóch goed om te onthouden. Zelfs boompjes die van een kwekerij komen zijn voor het ree smakelijker dan die zich in het gebied zelf uit zaad ontwikkelen. Reën zijn en blijven fijnproevers! Ook in dit geval is dus overleg tussen reewildbeheerder en bosbeheerder noodzakelijk! Wij weten allemaal dat het ontstaan van schade van verschillende factoren afhankelijk is. De reewildschade is daarvan het belangrijkste en in directe samenhang met de geschiktheid van het leefgebied. Die geschiktheid bestaat uit de aard van de dekking, de bodemvegetatie, de rust, het klimaat, het voorkomen van andere groeneters, etc.

Wat zijn de maatregelen die wij als beheerders moeten treffen? Nee, niet alleen maar jagen om geen schade meer te zien, want als je dat doet zie je straks ook geen ree meer! Jagen is het sluitstuk na het nemen van andere maatregelen zoals het regelmatig opnemen van veroorzaakte schade en het gebruikmaken van afweermiddelen evenals het verbeteren van de biotoop als: zorgen voor blijvende dekking, een goed natuurlijk voedselaanbod en rust in en om de leefgebieden, etc. In sommige gebieden is het inventariseren van reewild een onmogelijke zaak - die tóch al ontzettend moeilijk is - waardoor het bepalen van het noodzakelijke afschot ook niet serieus kan worden gedaan. In die gevallen is het goed

- naar de aanwezigheid van schade zowel aan de bosopstand als aan de bodemvegetatie en aan land- en tuinbouwgewassen te kijken en
- naar de conditie van het reewild (gewichten, niervet, het voorkomen van knopspiters enz.) In bepaalde gebieden in Duitsland baseert men het reewildbeheer, en dus ook het afschot, op deze factoren. Afgaand op die gegevens kan men nl. het reewildafschot zo instellen dat er minder schade door reewild wordt waargenomen en dat de gezondheid van de reën zich verbetert. Vergeet hierbij echter niet ook naar eventuele overige grazers in hetzelfde gebied te kijken! Grote grazers, die vanwege het beheer zijn geïntroduceerd kunnen wel degelijk ook schade doen of het (ree)wild verdrijven naar andere terreingedeeltes, waardoor plaatselijk hoge concentraties schade worden veroorzaakt! Wanneer wij in overleg biotoopverbeterende maatregelen nemen en door middel van een zo goed mogelijk vastgesteld afschotplan de reewildpopulatie niet te groot laten worden, dan wordt er minder schade veroorzaakt en behouden wij een gezonde reewildstand.